

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători - Plămădeală Ghenadie, Cobzac Elena

Examinând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul *Valeanu Sergiu* cu avocatul *Chironachi Vladimir*, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 05 iunie 2020, în cauza penală de învinuire a lui

Valeanu Sergiu **xxxx**, născut la **xxxx**, originar și domiciliat în **xxxxx**,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal.

Termenii de examinare:
prima instanță: 04.01.2018 - 30.12.2019;
instanța de apel: 10.03.2020 - 05.06.2020;
instanța de recurs: 26.05.2022 – 02.11.2022.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 30 decembrie 2019, *Valeanu Sergiu* a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, și în baza acestei Legi a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de **1000** (una mie) unități convenționale, echivalentul a **50 000** lei.

A fost hotărâtă soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că:

Valeanu Sergiu la 03.12.2017, în jurul orei 11:40 min., aflându-se în piața centrală din mun. Cahul, fiind reținut de către colaboratorii Pazei de Stat Cahul, al Ministerului Afacerilor Interne, pentru comportamentul său neadecvat și împreună cu angajații Inspectoratului de Poliție Cahul, fiind adus forțat spre Inspectoratul de Poliție Cahul, având scopul eschivării de la angajații Ministerului Afacerilor Interne, care fiind în uniformă exercitau atribuțiile sale de serviciu, și sistării activității lor, ori schimbării caracterului în interesul său, a aplicat angajatului Inspectoratului de Poliție Cahul - Dornea Dumitru o lovitură cu cotul în față, cauzându-i ultimului suferințe fizice și leziuni corporale.

Astfel, acțiunile lui *Valeanu Sergiu* a fost încadrate juridic în baza art.349 alin. (1¹) Cod penal, după indicii calificativi - „*aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea față de persoana cu funcție de răspundere, în scopul sistării activității ei de serviciu ori schimbării caracterului*

în interesul celui care aplică violența, în legătură cu participarea acestei persoane la prevenirea ori curmarea unei infracțiuni sau a unei fapte antisociale”.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe procurorul în Procuratura raionului Cahul, *Cara Mihail*, a înaintat cerere de apel, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Valeanu Sergiu să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis.

3.1. În motivarea apelului procurorul a invocat că, prima instanță a dat o apreciere justă probelor administrate potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității și concludenței, veridicității și coroborării acestora și a stabilit cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept ajungând la concluzia corectă privind vinovăția inculpatului.

Însă la aplicarea pedepsei penale, prima instanță nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite de către inculpatul Valeanu Sergiu, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 05 iunie 2020, apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care lui Valeanu Sergiu recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de **1** (unu) an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În rest sentința s-a menținut.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, inculpatul a fost citat legal fiind înștiințat despre locul, data și ora examinării cauzei, fapt confirmat prin avizul de recepție din 15.05.2020, însă ultimul nu a comunicat motivele neprezentării sale, motiv pentru care a fost anunțat în căutare prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 28 octombrie 2019, respectiv cauza a fost examinată în lipsa inculpatului Valeanu Sergiu. Avocatul Oleg Gorlenco, care acorda asistență juridică garantată de stat a solicitat examinarea apelului în lipsa inculpatului.

În continuare instanța de apel a statuat că deși la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Valeanu Sergiu a săvârșit infracțiunea pentru care a fost condamnat, totuși la individualizarea pedepsei penale, prima instanța nu a ținut cont de criteriile de individualizare a pedepsei și i-a aplicat o pedeapsa prea blândă.

Referitor la individualizarea pedepsei în privința inculpatului, instanța de apel a reținut că sentința urmează a fi casată parțial, în partea stabilirii pedepsei penale, deoarece prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 61 Cod penal, stabilind inculpatului o pedeapsă prea blândă în raport cu circumstanțele de drept și de fapt stabilite pe cauză.

Astfel, la individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Valeanu Sergiu, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunii mai puțin grave prin prisma prevederilor art. 16 alin. (3) Cod penal, de personalitatea inculpatului, și

anume că, inculpatul Valeanu Sergiu la locul de trai se comportă adecvat (f. d. 25), la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află (f. d. 28, 26), potrivit Revendicării Valeanu Sergiu anterior a fost condamnat (f. d. 30), vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o, s-a eschivat de a se prezenta în instanța de judecată, respectiv i-a stabilit o pedeapsă sub formă de închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

La fel, instanța de apel a ținut cont și de personalitatea inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel dinainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate și a conchis că, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, așa cum anterior inculpatul Valeanu Sergiu a fost condamnat pentru comiterea unei infracțiuni, fiindu-i aplicată pedeapsă similară, sub formă de amendă, din care nu și-a făcut concluzii necesare și intenționat a comis o altă infracțiune.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 05 iunie 2020, avocatul *Chironachi Vladimir* cu inculpatul *Valeanu Sergiu*, au declarat recurs ordinar prin care au invocat prevederile art. 427 alin. (1), pct. 5), 8), 12) Cod de procedură penală, cu solicitarea de repunere în termen a recursului, casarea totală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei la o nouă rejudecare în instanța de apel.

5.1. În motivarea recursului recurenții au invocat că, decizia motivată a Curții de Apel Cahul a fost pronunțată la 17 iulie 2020, inculpatul Valeanu Sergiu nefiind prezent la examinarea cauzei în prima instanță, cât și în instanța de apel.

Susține că Valeanu Sergiu la 07.03.2022, prin intermediul avocatului - *Chironachi Vladimir* a depus în cadrul Judecătoriei Cahul, o cerere prin care a solicitat permisiunea de a face cunoștință cu materialele dosarului și eliberarea Deciziei Curții de Apel Cahul din 17 iulie 2020.

La 06 aprilie 2022, conform mențiunilor făcute pe borderou și în cererea depusă, avocatul *Chironachi Vladimir* a luat cunoștință cu sentința pronunțată, cât și cu decizia contestată.

Menționează că din cauza faptului că Valeanu Sergiu la 17 septembrie 2022, nu a avut posibilitatea de a face cunoștință cu Decizia Curții de Apel Cahul, termenul de declarare a recursului începe să curgă de la această dată.

Totodată, invocă că, inculpatul la data pronunțării deciziei era plasat în penitenciar pentru ispășirea pedepsei în orașul Son Lazzaro din Piacenza, fapt confirmat prin certificatul de detenție, fiind arestat în 14.01.2017, și transportat pentru ispășirea pedepsei în penitenciar la 02.07.2019, până în 17.06.2022.

La 19 decembrie 2021, Valeanu Sergiu a fost eliberat înainte de termen, și plasat în arest la domiciliu, unde a petrecut procedura de reabilitare și perfectare a actelor, revenind în Republica Moldova la **03 martie 2022**.

Astfel, consideră că Valeanu Sergiu nu a avut posibilitatea de a fi prezent în timpul examinării cauzei penale și nici la data pronunțării deciziei motivate.

Cu referire la temeiul art. 427 alin. (1), pct. 5) Cod procedură penală, consideră că citarea inculpatului nu a fost dispusă în ambele localități indicate în sentință, (în satul Pelinei, r-nul Cahul și a satului Ursoaia, r-nul Cahul).

Nu este cunoscut motivul neprezentării/nereclamării citațiilor către destinatar. A menționat că chiar dacă Valeanu Sergiu nu se afla în Republica

Moldova, rudele acestuia (mama și bunica) locuiesc în satul Ursoaia și satul Pelinei. Respectiv citația nu a fost înmănată măcar rudelor pentru a informa pe inculpat și nici nu a existat posibilitatea de a informa instanța de judecată cu referire la imposibilitatea obiectivă de a fi prezent în sala de ședință.

Susține că pedeapsa penală a fost ispășită din 14.01.2017 până în 17.06.2022. Aceste circumstanțe obiective au dus la imposibilitatea de a se prezenta în cadrul procesului penal. Citarea necorespunzătoare, inclusiv prin intermediul rudelor apropiate, a dus la imposibilitatea inculpatului de a cunoaște data examinării pricinii penale și exercitării dreptului la apărare. Astfel, consideră că nu a fost respectată citarea legală.

Totodată susține că, prima instanță cât și instanța de apel au decis asupra vinovăției inculpatului Valeanu Sergiu în lipsa unui suport probatoriu care ar exclude orice dubiu în acest sens.

Astfel, consideră că urmează a fi aplicate prevederile art. 390 alin. (1), pct.3) Cod de procedură penală, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, prevăzute la art. 349 alin. 1¹ Cod penal.

6. Referință asupra recursului declarat, a fost depusă de către procurorul în secția reprezentarea învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, *Crijanovschi Sergiu*, prin care a pledat pentru dispunerea inadmisibilității recursului, pe motiv că instanța de apel nu a comis careva erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, iar decizia contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2), pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.*

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, *în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin Lege, fiind absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmând a fi respins ca peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În cauza deferită judecării se constată că, examinarea cauzei în prima instanța a avut loc în lipsa inculpatului, sentința de condamnare fiind pronunțată integral la 30 decembrie 2018.

Reieșind din materialele cauzei se constată că fapta încriminată inculpatului a fost comisă la 03.12.2017.

Prin ordonanța din 05.12.2017, Valeanu Sergiu a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, fiindu-i aduse la cunoștință drepturile și obligațiile prevăzute de art. 66 Cod de procedură penală (f. d. 35). Tot la 05.12.2017, Valeanu Sergiu a fost audiat

în calitate de învinuit, asupra esenței învinuirii expuse în ordonanța de punere sub învinuire (f. d. 36).

Prin ordonanța din 05.12.2017, învinuitului i-a fost aplicată măsura preventivă – obligația de nepărăsire a localității pe un termen de 30 zile, fiind semnată și o obligație personală, prin care și-a asumat răspunderea de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală și de a nu părăsi localitatea (f.d.39-40).

Astfel, potrivit informației extrase din sistemul de ACCES WEB, Valeanu Sergiu la 11.12.2017, a părăsit teritoriul Republicii Moldova (f. d. 41) și respectiv în privința acestuia a fost pornit dosar de căutare nr. 2018150013 (f. d. 50).

Totodată, Colegiul penal reține că apelul procurorului împotriva sentinței Judecătorei Cahul, sediul Central din 30 decembrie 2019, a fost examinat în lipsa inculpatului Valeanu Sergiu, care fiind citat legal la adresa de domiciliu – r-ul Cahul, sat. Ursoaia, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d.139), nu s-a prezentat în instanța de apel și nu a comunicat instanței motivele neprezentării sale, respectiv instanța de apel a apreciat conduita inculpatului ca o metodă de eschivare de a se prezenta în instanța de judecată dispunând examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Mai mult, avocatul Gorlenco Oleg care i-a acordat asistență juridică garantată de stat a solicitat examinarea apelului procurorului în lipsa inculpatului (f. d. 86).

Dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 05 iunie 2020, în prezența avocatului (f.d.141-143), fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din aceeași dată (f.d.141-143), din care rezultă că ultimul a fost înștiințat despre ziua pronunțării deciziei motivate.

La data stabilită – **17 iulie 2020**, avocatul *Gorlenco Oleg*, din motive necunoscute nu s-a prezentat, însă potrivit scrisorii anexate la materialele dosarului la 17 iulie 2020, în adresa acestuia indicată în mandat - or. Cahul, str. Frunze nr. 63, a fost expediată copia deciziei motivate (f.d.151).

Așadar, în speță, termenul de declarare a recursului conform art. 422 Cod de procedură penală, a început să curgă din 17 iulie 2020, iar ultima zi pentru declararea recursului fiind - 17 august 2020, pe când recursul ordinar declarat de către avocatul *Chironachi Vladimir* a fost înregistrat la Curtea Supremă de justiție la **10 mai 2022** (f.d.101), prin urmare cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de Lege.

În acest context, Colegiul penal respinge ca fiind neîntemeiate argumentele recurenților precum că, omiterea termenului de 30 de zile de depunere a recursului ordinar se datorează, deținerii acestuia în stare de arest și executării pedepsei pe teritoriul Italiei din 14.07.2021, până la 17.06.2022, or, acesta nu este temei de repunere în termen, deoarece interesele acestuia au fost apărute în cadrul ședinței de judecată de către avocatul *Gorlenco Oleg*, cu care inculpatul ținea legătura și avea posibilitatea de a contesta decizia Curții de Apel Cahul.

Mai mult ca atât, conform materialelor cauzei penale rezultă contrariul și anume că, Valeanu Sergiu având obligațiunea de nepărăsire a țării, fapt confirmat prin contrasemnătura ultimului din 05.12.2017 (f.d.40), cauza fiind expediată în instanța de judecată la 03.01.2018 (f.d.45) și cunoscând cu desăvârșire despre existența cauzei penale a părăsit hotarele Republicii Moldova la 11.12.2017, fapt confirmat prin Extrasul din baza de date „acces web” al Poliției de Frontieră al Republicii Moldova (f.d.41).

De asemenea, nu pot fi reținute nici argumentele recurenților precum că, inculpatul nu a fost informat despre soarta cauzei penale și nu a primit decizia instanței de apel, fiind lipsit de dreptul de a contesta actul judecătoresc, întrucât *Valeanu Sergiu* cunoscând despre faptul că în privința sa este pornită o cauză penală, s-a eschivat de la judecată, neinformând instanța despre locul aflării lui, sau nu s-a interesat de soarta procesului penal în care era vizat și pe care l-a abandonat.

La acest capitol, Colegiul penal reține hotărârea *Năstase v. Republica Moldova* din 17 ianuarie 2019 (cererea nr.74444/11), în care Curtea a relevat că „în cazul când prin atitudinea sa, anume reclamantul a determinat examinarea cauzei în absența sa de către instanțele judecătorești naționale, concluzionând că, prin acțiunile sale, reclamantul a renunțat la dreptul său de a se apăra personal. Având în vedere că prezenta cauză nu se referă la un acuzat necitat sau nereprezentat de către un avocat și ținând cont de marja de apreciere a autorităților naționale, Curtea a considerat că, de fapt, condamnarea reclamantului *în absența* nu a constituit o pedeapsă disproporționată”.

Totodată urmează de menționat și practica CEDO, *cauza Kattan versus România (decizia din 21 ianuarie 2014)*, prin care s-a statuat că nu va fi încălcat art. 6 din CEDO, în cazul când inculpatul contribuie la crearea unei situații, în care în mod rezonabil a putut prevedea consecințele comportamentului său - examinarea cauzei în lipsa sa. În cazul când inculpatul a cunoscut despre desfășurarea judecății și nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o condiție procesuală culpabilă a inculpatului.

Așadar, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Ponomariov vs Ucraina* (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova* din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

În acest context, Colegiul penal, constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia

inadmisibilității recursului declarat de către avocatul *Chironachi Vladimir* cu inculpatul Valeanu Sergiu, din motiv că este depus peste termen.

8.În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2), pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul *Valeanu Sergiu* cu avocatul *Chironachi Vladimir*, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 05 iunie 2020, în cauza penală în privința lui **Valeanu Sergiu xxxxxx**, ca fiind declarat *peste termen*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 08 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Cobzac Elena